



DE VLAAMSE MINISTER VAN JUSTITIE EN HANDHAVING, OMGEVING, ENERGIE EN TOERISME

NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: Inrichtingsnota Gebiedsgericht planningsproces Kempense Meren II te Mol – machtiging van de Vlaamse Regering voor de toepassing van de instrumenten herverkaveling uit kracht van wet met planologische ruil en inrichtingswerken uit kracht van wet door het provinciebestuur van Antwerpen

Samenvatting

Het zoeken naar en implementeren van een nieuw ruimtelijk evenwicht in Mol-Postel is het belangrijkste doel van de in 2013 aan gouverneur Cathy Berx gedelegeerde coördinatieopdracht. Het gaat in het bijzonder om het realiseren van een complexe balans tussen de ambitieuze Europese natuurdoelen voor het gebied, recreatie (o.a. herbestemming van het Zilvermeer naar recreatie), de ruimteclaim voor witzandontginning en een flankerend beleid voor de landbouw.

Op 18 september 2019 keurde de stuurgroep het plan van aanpak goed dat werd opgesteld in overleg met alle betrokken actoren. Op basis van een geïntegreerd en gebiedsgericht proces werd een gedragen ruimtelijke visie opgesteld, die de basis vormt voor het PRUP Kempense Meren II. Met dit PRUP wil het provinciebestuur niet enkel de planologische bestemming wijzigen, maar deze visie ook effectief uitvoeren op het terrein. In casu betekent dit dat er eigendomswissels en landschapsherinrichting noodzakelijk zijn.

Conform het decreet Landinrichting¹ kan het provinciebestuur, na machtiging door de Vlaamse Regering, hiertoe de instrumenten herverkaveling uit kracht van wet met planologische ruil en inrichtingswerken uit kracht van wet inzetten.

Met voorliggende beslissing verleent de Vlaamse Regering een machtiging aan het provinciebestuur van Antwerpen om de voorgestelde instrumentenmix in te zetten. Deze zal bijdragen aan de realisatie van de instandhoudingsdoelstellingen in één van de grootste habitatrichtlijngebieden van Vlaanderen. Concreet wordt er voorzien in een uitbreiding en hydrologische buffering van het natuurgebied Koemook en een flankerend beleid voor aanwezige landbouwbedrijven die hierdoor landbouwareaal verliezen.

¹ Decreet van 28 maart 2014 betreffende de landinrichting. Hier 'het decreet landinrichting' genoemd.

1. SITUERING

A. BELEIDSVELD/BELEIDSDOELSTELLING

ISE 1. OMGEVINGSBELEID RUIMTE EN MILIEU

SD 4. ROBUUSTE OPEN RUIMTE

OD 2. Geïntegreerde gebiedsgerichte projecten realiseren via het programma landinrichting en ruilverkaveling.

B. VORIGE BESLISSINGEN EN ADVIEZEN

Het advies van Inspectie van Financiën van 25 augustus 2021 gaat als bijlage 1.

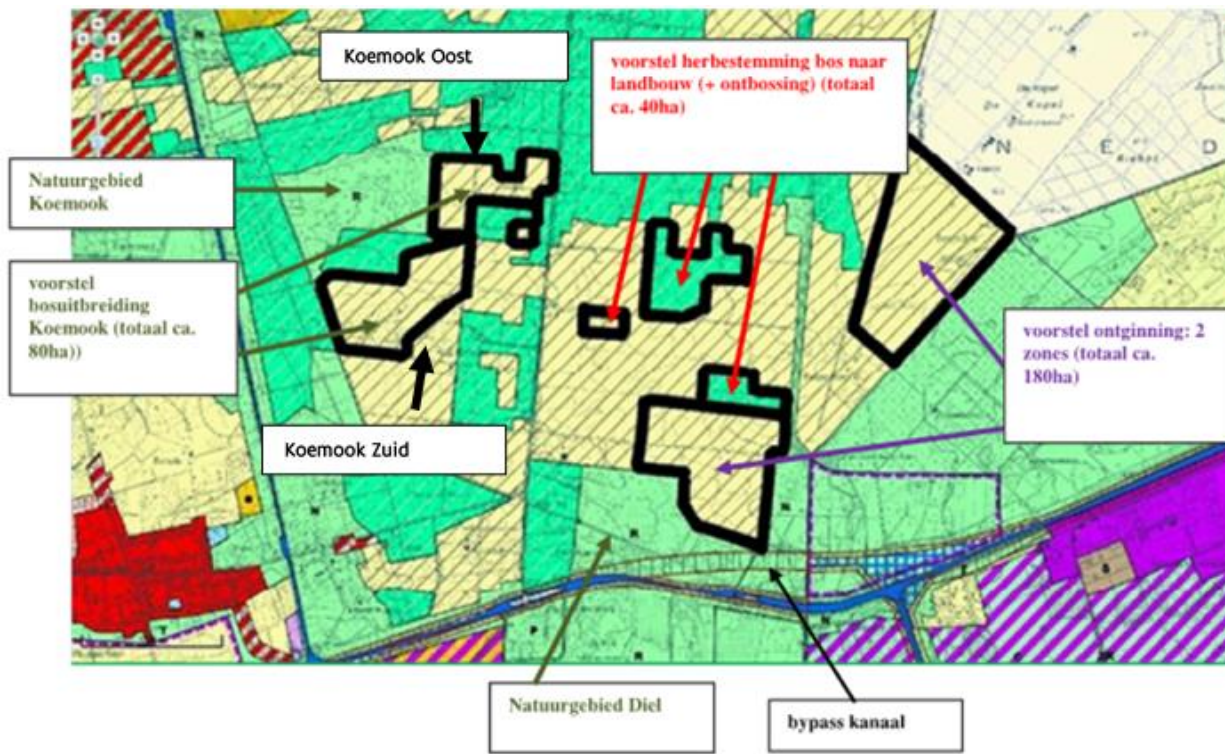
2. INHOUD

A. ALGEMENE TOELICHTING

1) Coördinatieopdracht van de gouverneur

Het zoeken naar en implementeren van een nieuw ruimtelijk evenwicht in Mol-Postel is het belangrijkste doel van de in 2013 aan gouverneur Cathy Berx gedelegeerde coördinatieopdracht. In overleg met provinciale en Vlaamse administraties, betrokken lokale besturen en het middenveld werd een ruimtelijke visie opgemaakt voor de Zuidelijke helft van Mol-Postel, in functie van een nieuw evenwicht tussen natuur, landbouw, recreatie en ontginningen.

Op basis van een geïntegreerd en gebiedsgericht proces werd in 2015 een gedragen ruimtelijke visie opgesteld. Deze visie werd door de ruime stuurgroep met alle betrokken actoren goedgekeurd en vormt de basis voor een PRUP.



2) Situering van het PRUP Kempense Meren II

Om de ruimtelijke visie juridisch te verankeren, (her)startte de provincie Antwerpen de procedure van het provinciaal ruimtelijk uitvoeringsplan Kempense Meren II. Met het ministerieel besluit van 16 december 2019 werd aan de Provincie Antwerpen de planningsbevoegdheid gedelegeerd voor “het herbestemmen van een reservegebied voor ontginningen naar recreatie, het herbestemmen van een ontginningsgebied naar de bestemmingen landbouw, natuur en waterwinning, het voorzien in overdrukken voor natuurverweving en het voorzien in een versterking van de natuurlijke en agrarische structuur door een herschikking van landbouwpercelen en natuur-/bospercelen”.

De doelstelling in het kader van het PRUP Kempense Meren II voor het gebied Mol Postel Zuid is het verschuiven van bestemmingen voor natuur en landbouw in functie van het realiseren van een robuustere natuurlijke structuur voor het realiseren van Europese natuurdoelen enerzijds en een flankerend beleid voor aanwezige landbouwbedrijven die door de realisatie van de andere bestemmingen landbouwareaal verliezen anderzijds.

Postel maakt deel uit van een speciale Europese beschermingszone ‘Vallei van de Kleine Nete met brongebieden, heiden en moerassen’ (SBZ-H BE21000026). Met zijn 4.884 hectare is dit een van de grootste habitatrichtlijngebieden in Vlaanderen. Voor Postel-Zuid zijn drie deelgebieden van de speciale beschermingszone relevant: BE2100026-6 ‘De Maat, den Diel, Harde Putten en Koemook, BE 2100026-8 ‘Postel- Grootbos’ en BE2100026-9 ‘Postel-Luiksgestelse heide’. Het vogelrichtlijngebied van ‘De Ronde Put’ (SBZ-V BE2101639) overlapt met de deelgebieden van het habitatrichtlijngebied.

In 2008 heeft de Vlaamse regering in een principiële beslissing reeds voorzien in de stopzetting van 40 ha landbouw voor buffering van de Europese topnatuur. Op deze gronden ten oosten van Koemook zal natuur (deels onder de vorm van bebossing) worden gerealiseerd die bijdraagt aan de noodzakelijke hydrologische buffering van het gebied.

De verdere bebossing ten zuiden van Koemook draagt bij tot een totale bosuitbreiding van 124 ha en de realisatie van een boskern van 150 ha binnen SBZ-V BE2101639 en SBZ-H BE21000026 zoals beslist door de Vlaamse regering op 23 april 2014.

Om te komen tot een globaal evenwicht worden een aantal bestemmingswijzigingen voorzien (zowel bosgebied op het gewestplan als zonevreemde bossen in agrarisch gebied), dit ook in uitvoering van de beslissing Vlaamse Regering van 12 december 2008 in het kader van de afbakening van de natuurlijke en agrarische structuur regio Neteland.

In het PRUP is daarom voorzien in:

- bosuitbreiding binnen de grenzen van de SBZ-H Koemook (Koemook Zuid) en ecologische buffering aan de rand van dit zeer gevoelig habitat (Koemook Oost) door 80 ha agrarische bestemming te wijzigingen naar een natuurbestemming. In Koemook Oost zal natuur worden gerealiseerd die bijdraagt aan de noodzakelijke hydrologische buffering van het kerngebied van de Koemook in SBZ-H, conform de principiële beslissing van de Vlaamse regering in 2008. Hier werd de stopzetting van 40 ha landbouw voorzien voor buffering van natuurwaarden.
- omzetting van 40 ha groene bestemmingen naar een agrarische bestemming rond Zeven Heerlijkheden en nabij de nieuwe ontginningsgebieden en het landbouwklaar maken van de momenteel beboste gebieden die bestemming landbouw zullen krijgen door middel van het PRUP Kempense Meren II.

De voorgestelde bestemmingswijzigingen zullen tezelfdertijd ook een eigendoms- en gebruikswissel inhouden. Het ANB zal de eigenaar worden van de gronden met natuurbestemmingen. De landbouwgronden zullen worden herschikt en blijven uiteraard in particuliere eigendom.

Om zowel de bestemmingen als eigendom en gebruik te ruilen en om inrichtingswerken uit te voeren, wordt beroep gedaan op het decreet landinrichting.

3) Herverkaveling met planologische ruil en inrichtingswerken uit kracht van wet in uitvoering van het decreet landinrichting

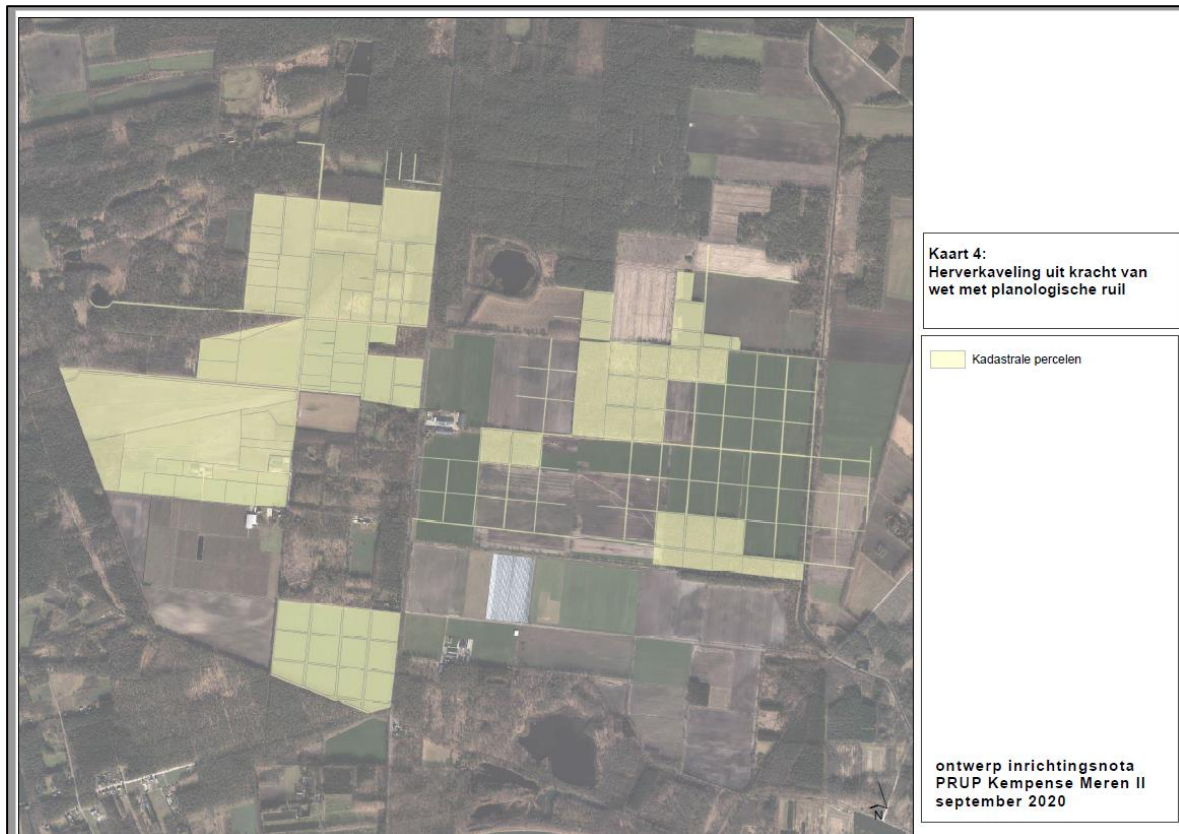
Het decreet landinrichting biedt een breed inzetbare instrumentenkoffer voor de realisatie van een plan of project. Het gaat breder dan de open ruimte, natuur of landbouw en kan ook door de gemeenten en provincies worden toegepast.

Eén van de instrumenten is de herverkaveling uit kracht van wet met planologische ruil. Herverkaveling uit kracht van wet met planologische ruil is erop gericht om tegelijkertijd met het ruilen van gebruik en eigendom van percelen, ook de gebiedsbestemmingen om te wisselen met als doel te komen tot een beter ruimtegebruik. Deze mogelijkheid werd expliciet toegevoegd vanuit het beleidsdomein Ruimtelijke Ordening om de ruimtelijke planning meer realisatiegericht te maken. De herverkaveling uit kracht van wet met planologische ruil kan worden ingezet als onderdeel van een gemeentelijke, provinciale of gewestelijke RUP-procedure, waarbij het bestemmingsplan en een grondruilplan tegelijk worden goedgekeurd. De landcommissie maakt het grondruilplan op zodat het - na voorlopige vaststelling van het RUP - mee in openbaar onderzoek kan gaan en samen met het RUP kan worden vastgesteld.

Het provinciebestuur van Antwerpen kan het instrument herverkaveling uit kracht van wet met planologische ruil toepassen na het vaststellen van de inrichtingsnota Gebiedsgericht

planningsproces Kempense Meren II te Mol (bijlage 2). Het provinciebestuur van Antwerpen heeft een machtiging van de Vlaamse Regering nodig om dit instrument te kunnen inzetten.

Het toepassingsgebied van het instrument herverkaveling uit kracht van wet met planologische ruil wordt aangeduid op kaart 4 van bijlage 2.



4) RECHTSGROND EN PROCEDURE VERLENEN MACHTIGING

Volgens artikel 4.1.1. van het decreet van 28 maart 2014 betreffende de landinrichting kan het provinciebestuur beslissen om de instrumenten herverkaveling uit kracht van wet met planologische ruil en inrichtingswerken uit kracht van wet toe te passen voor de realisatie van een provinciaal RUP. Hiervoor is een machtiging van de Vlaamse Regering vereist. De machtiging ontslaat de initiatiefnemer van de inrichtingsnota of de instantie die belast is met de uitvoering ervan niet om in alle nodige vergunningen te voorzien.

De deputatie van de provincieraad van Antwerpen heeft de in bijlage 2 opgenomen ontwerp inrichtingsnota Gebiedsgericht planningsproces Kempense Meren II te Mol goedgekeurd op de zitting van de deputatie van 24 juni 2021, nadat de ontwerp inrichtingsnota een openbaar onderzoek had doorlopen van 9 november 2020 t.e.m. 8 december 2020. De behandeling van de adviezen en bezwaren is opgenomen in bijlage VIII van de ontwerp inrichtingsnota. De inrichtingsnota beschrijft gedetailleerd met welke wettelijke instrumenten de doelstellingen van het voorgenomen PRUP het beste gerealiseerd worden, wie voor de uitvoering van elk instrument instaat en met welke financiële middelen.

Volgens artikel 4.2.3.5. van het besluit van de Vlaamse Regering van 6 juni 2014 betreffende de landinrichting bezorgt de Vlaamse Landmaatschappij (VLM), de door haar goedgekeurde ontwerp

inrichtingsnota aan de Vlaamse Regering. De Vlaamse Regering kan een machtiging verlenen om de instrumenten herverkaveling uit kracht van wet met planologische ruil en inrichtingswerken uit kracht van wet toe te passen. De VLM brengt de deputatie van de provincieraad van Antwerpen op de hoogte van de beslissing van de Vlaamse Regering.

De VLM keurde op 8 juli 2021 de ontwerp inrichtingsnota goed. Deze door de VLM goedgekeurde ontwerp van inrichtingsnota gaat in bijlage 2.

De VLM vraagt de machtiging aan de Vlaamse Regering zodat het provinciebestuur van Antwerpen de instrumenten herverkaveling uit kracht van wet met planologische ruil en inrichtingswerken uit kracht van wet kan uitvoeren.

B. TOELICHTING BIJ DE ARTIKELEN

Niet van toepassing.

3. BESTUURLIJKE IMPACT

A. BUDGETTAIRE IMPACT VOOR DE VLAAMSE OVERHEID

Volgens artikel 1.2.1. van het decreet van 28 maart 2014 betreffende de landinrichting stelt de Vlaamse Regering nadere regels vast voor de betaling van werkingsmiddelen aan de VLM voor wat haar taken ingevolge de uitvoering van dit decreet betreft. In de artikelen 1.2.1.1. tot 1.2.1.1. van het besluit van de Vlaamse Regering van 6 juni 2014 betreffende de landinrichting wordt dit nader geregeld.

De VLM rekent werkingsmiddelen aan voor wat haar taken ingevolge de uitvoering van de herverkaveling uit kracht van wet met planologische ruil betreft. De werkingsmiddelen worden betaald door de provincie Antwerpen en zijn opgenomen in het financieringsplan van de ontwerp inrichtingsnota.

De grondverwerving wordt gerealiseerd met de beschikbare middelen uit de bestaande grondenbankovereenkomsten (IHD-Flankerend beleid, Natuurdoelen, Bebossiping) en de inrichtingswerken worden gefinancierd met de beschikbare middelen natuurinrichting.

Het voorontwerp van beslissing heeft geen budgettaire impact voor de Vlaamse Overheid.

B. ESR-TOETS

Niet van toepassing

C. IMPACT OP HET PERSONEEL VAN DE VLAAMSE OVERHEID

De VLM rekent werkingsmiddelen aan voor wat haar taken ingevolge de uitvoering van de inrichtingsnota betreft. De werkingsmiddelen worden betaald door de provincie Antwerpen en zijn opgenomen in het financieringsplan van de ontwerp inrichtingsnota.

Het voorontwerp van beslissing heeft geen weerslag op het personeel van de Vlaamse Overheid.

D. IMPACT OP DE LOKALE EN PROVINCIALE BESTUREN

De initiatiefnemer (provincie Antwerpen) vraagt aan de Vlaamse Regering om haar de machtiging te geven om de instrumenten herverkaveling uit kracht van wet met planologische ruil en inrichtingswerken uit kracht van wet via de opmaak van een inrichtingsnota in te zetten.

Het voorontwerp van beslissing heeft geen weerslag op de lokale besturen.

4. VERDER TRAJECT

Na de machtiging van de Vlaamse Regering stelt de provincieraad de ontwerp inrichtingsnota definitief vast. Het besluit tot vaststelling van de inrichtingsnota wordt door de provincieraad bekendgemaakt in het Belgisch Staatsblad binnen zestig dagen na de vaststelling. De vastgestelde inrichtingsnota en het besluit tot vaststelling van de inrichtingsnota kunnen worden ingezien bij de gemeenten Mol en Dessel waarop de inrichtingsnota betrekking heeft.

De herverkaveling uit kracht van wet met planologische ruil kan worden gerealiseerd en de inrichtingswerken uit kracht van wet kunnen worden uitgevoerd.

5. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

- het provinciebestuur van Antwerpen te machtigen om in het kader van de ontwerp inrichtingsnota Gebiedsgericht planningsproces Kempense Meren II te Mol de instrumenten herverkaveling uit kracht van wet met planologische ruil en inrichtingswerken uit kracht van wet toe te passen.

De Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme

Zuhal Demir